

VEERANDSADA AASTAT

Veerand sajandit on möödunud ajalooliselt pöördelisest kevadest eesti talupidaja elus. 2. aprillil 1948 tehti ka Aburi külas teoks õiged mõtted — pandi alus uuele elule.

Küldas jõuti selle töö tunnetamiseni? Oma mälestustes kirjutab toleaeagne ELKNU Vao vallakomitee sekretär Olev Kuhi: «Vao valla komisjonlikomitee võttis kolhoosi organiseerimise enda peale. Tehti selgitustööd. Kohal käisid ka Virumaa partei- ja täitevkomitee esinajad. Moodustasime initsiatiivgrupi 9 erksamast talupidajast. Selle looja ja kolhoosi organiseerija oli Eero Langemets, kes jutustas palju huvitavat Kirgliši NSV ühe kolhoosi elust. Nii moodustadigi üheksast keskmikust ja kolmest kehvikust Virumaa teine kolhoos. Juhatusse valiti E. Langemets, A. Käärpik, H. Nurkse, A. Mühlbaum ja E. Kreek. Kolhoosi nimeks sai «Uus Elu», mis kõige paremini sümboliseeris murrangut küla ajaloos.»

Kolhoos sai kaasavaraks 230 ha maad, 15 hobust, 20 lehma, adrad ja äkked ning maamehe kindla usu parematesse päevadesse. Tore-dasti kirjutab Karl Randmõe oma mälestustes nendest aastatest: «Kolhoosi algusaastate töötajad olid nagu uusasukad, kes lähevad põlisaande endale uut eluaset looma. Neil ei olnud midagi muud kui suur töölahe ja kindel veendumus alustatust mitte taganeda.»

See oli praeguse Väike-Maarja suurmajandi hääl, see oli kõige algus. Usk ja veendumused, kuid ka kõhkused ja kartused... Kuid kolhoosiliikumine sai 1948. a. täie ulatuse. Aasta lõpuks oli Viru-maal moodustatud 53 ühismajandit.

Eriti aktiivne kolhooside loomine algas 1949. a. kevadel. Märtsikuu lõpul tuli ilmale «Kiir» (Kaarma külas). Aprillikuus lisandusid «Kevad» (Koonu ja Vesioru küla), «Tee Tõusule» (Koonu asundus), «Oktoobri Võit» (Ärina küla), «Edu» (Kaarma küla), «Energia» (Uuemõisa ja Äntu-Tagaküla), «Ühine Jõud» (Äntu küla), Porkuni (Porkuni ja Kännuküla), Eba-veri (Äntu-Sandimetsa) ja Uguri (Äntu asundus). 22. aprilliks 1949. a. olid loodud kõik 11 ühismajandit, millest koosneb praegune Väike-Maarja kolhoos.

Maakonna esimeste ühismajandite tootmisalased edusammud võimaldasid otsekohe tõsta nendes koopereerunud talupoegade materiaalsel elutasel. Nii said kolhoosnikud esimesel tööaastal «Uues Elus» ühe normipäeva kohta 7 kg teravilja, 5 kg kartu-

leid, 30 kop. raha, loomasöödaks heina ja põhku.

Teravilja koguti hektarilt 14 ts ja kartulit 119 ts. Sama kolhoosi liige Evald Kreek töötas koos abikaasaga 989 normipäeva. Nad said selle eest 6902 kg vilja, 4930 kg kartuleid ja 295 rbl. Paranes kehvikute ja sulaste olukord. Suurt abi andsid partei- ja nõukogude organid noorte kolhooside organisatsioonilis-majanduslikuks tugevdamiseks.

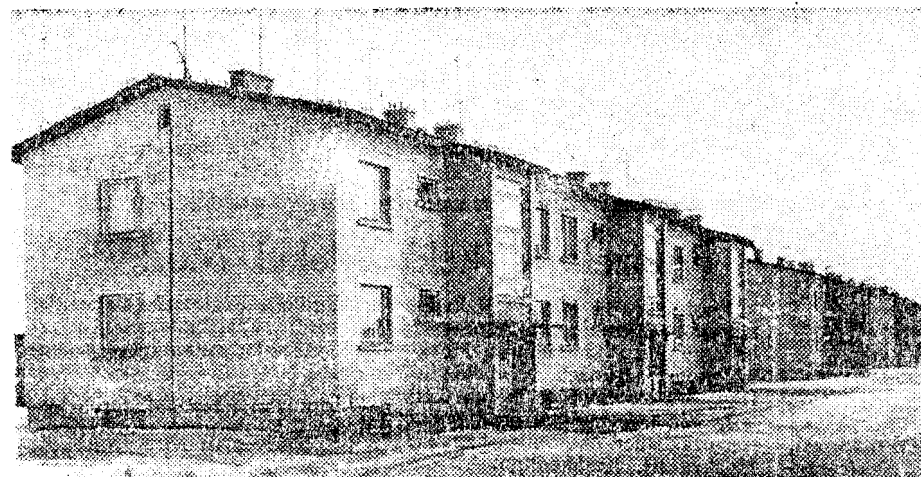
Elati üle ka raskeid aegu. Uut tuli ehitada sellega, mida talupidajad olid pärandanud. Tööd tehti käsitsi, hobustega, polnud väetisi. Tööpäevad olid pikad, kündma ja külvama pidi väärade juhtimismeetodite tõttu isegi ebasobivatel aegadel, koristama vilja siis, kui lumi oli maas. Lautades kanti loomadele sööt ja vesi ette ning sõnnik läks välja käsitsi. Puudusid tootmishooned. Suuri

Boriss
GAVRONSKI

Eero
LANGEMETS

Majandis hoolitsetakse ka elamu-ehituse eest.

Pildil: rida uusi elumaju Väike-Maarja külje all Kaarmal.